

POZNAVANJE INTERESA DJECE I NJIHOVIH RODITELJA ZA SLOBODNIM AKTIVNOSTIMA KAO TEMELJ PROGRAMA PRIMARNE PREVENCIJE PORMEĆAJA U PONAŠANJU

ANTUN ARBUNIĆ

primljeno: siječanj '98.
prihvaćeno: lipanj '98.

Izvorni znanstveni članak
UDK: 376.5
349.8
316.62

Na uzorku od 580 ispitanika, učenika viših razreda osnovne škole i njihovih roditelja (Nu=290; Nr=290), istraživani su interesi, a među uzorcima razlike, prema pojedinim vrstama slobodnih aktivnosti. Rezultati istraživanja obrađeni su i interpretirani na temelju rezultata univarijatne frekvencijske analize i multivarijatne diskriminacijske analize, a za nezavisnu varijablu "vrsta ispitanika" (uzorci).

Istraživanje je provedeno upitnikom "Skupine slobodnih aktivnosti - interes" koji sadrži osam varijabli koje opisuju različite skupine slobodnih aktivnosti kojim se djeca mogu baviti u slobodnom vremenu. Uz svaku skupinu zadana je ljestvica procjene interesa (5 stupnjeva) za pojedinu skupinu slobodnih aktivnosti. Dobijeni podaci obrađeni su univarijatnom frekvencijskom analizom (preferencije po uzorcima), te multivarijatnom robustnom diskriminacijskom analizom (razlike među uzorcima ispitanika).

Prema dobijenim rezultatima istraživanja bilo je moguće odbaciti nul-hipotezu o nepostojanju razlika u preferencijama uzoraka za slobodnim aktivnostima. Razlike su utvrđene u cijelom prostoru interesa za slobodnim aktivnostima kao i u pojedinačnim varijablama koje diskriminiraju uzorke. Utvrđene razlike posljedak su različitosti socijalnog iskustva ispitanih uzoraka i u funkcionalnom smislu predstavljaju razlike u percipiranju prostora slobodnog vremena kao subprostora odmora i rasonode (nema razlika), nasuprot subprostoru rasta i razvoja.

UVOD

Slobodno vrijeme jest onaj prostor u životu čovjeka u kojem je on "potpuno svoj" i u kojem ga možemo razaznati od ostalih kao unikum. Svojom trojakom funkcijom - odmora, rasonode i samoostvarenja, slobodno vrijeme ispunjeno je bitno ljudskim dimenzijama čovjeka: voljom, interesima "za" i stvaralaštvom. Kako će ove dimenzije biti razvijene prije svega ovisi od socijalnih uvjeta njegova rasta i razvića, a tek potom od njegovih biotičkih dispozicija i psihičke spremnosti na realizaciju istih. Teza o prioritetu "socijalnog" nad biotičkim i/ili psihičkim temelji se na stavu razvojne psihologije (Herlock, 1956., Furlan, 1988.) da se određene funkcije razvijaju jedino onda kada se steknu određeni uvjeti za njihov nastanak - u protivnom doći će do njihova

kržljanja i/ili stagnacije u razvoju, i/ili neadekvatnosti, hibridizacije i/ili degeneracije u nastanku. U prostoru slobodnog vremena, odnosno interesa koji se razvijaju i najčešće realiziraju u slobodnom vremenu, to bi značilo da nepostojanje potrebitih uvjeta za realizaciju javljenih interesa može dovesti do njihova sporijeg i neadekvatnog razvoja i/ili gašenja, ili pak do njihove hibridizacije (parcijalnost) ili usmjeravanja u pogrešnom smjeru (aktivnosti poremećaja u ponašanju). Kako su djeca "ličnosti u nastanku", neopskrbljeni ni s dovoljno socijalnog iskustva, osobe slobode i ograničeni materijalnim uvjetima za realizaciju vlastitih interesa, jasno je da je društvena akcija nužna i neophodna kako oni mogli ostvariti sebe kao ličnosti i kako bi tako